

Bijlage 1 Investeringslijst productieve investeringen

1. Water

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
1.1	Regelbare drainage	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Regelbare drainage • De aanpassing van bestaande drainage met een extra ontluuchtingsdrain, waardoor deze regelbaar wordt	17
1.2	Stuwen	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Waterconserveringsstuw • Knijpstuw • Zoete stuw	14
1.3	Ondergrondse waterberging	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Voorzieningen voor ondergrondse wateropslag, waaronder freshmaker, kreekrug- infiltratiesystemen en diepdraininfiltratie	15
1.4	Materieel voor bewerking van percelen gericht op vermindering perceelafspoeling	Subsidiabel Aanschaf van: • Drempeelmachine voor ruggenteelten • Wafeltjesmachine • Gitterrollen	17
1.5	Waterbesparende precisieberegening en irrigatie	Subsidiabel De aanschaf en aanleg van: • Dripirrigatie/druppelslangen, inclusief besturing voor beregening/irrigatie en fertigatiesystemen • Aanschaf vlaksproeiers (alleen in combinatie met beregeningsbomen) • Aanschaf beregeningsboom • RWS (Root Watering System) • Sub-surface druppelirrigatie • Flippers en vernevelaars • Laagvolume sproeier ten behoeve van nachtvorstbestrijding • Elektrische aansturing van deze beregeningsbloeingsapparatuur • Debietmeter voor pomp + telemetrie ten behoeve van het gebruik van bovenstaande investeringen • Software voor alle soorten sensor-gestuurde irrigatie, in combinatie met bovenstaande investeringen Niet subsidiabel • Reguliere beregeningshaspels, inclusief slang • Pompen • Aggregaat • Sproeibomen voor gewasbescherming • Reservoir voor opslag van beregeningswater/bloeingswater	18
1.6	Waterbeheervoorzieningen ter verlaging van risico's van verontreiniging	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: • Overdekte of onoverdekte verharde, vloestofdichte vul- en wasplaats voor spuitmachines,	14

	door erfafspoeling bij een veehouderij of door afvalwater uit de veehouderij, akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit-, vollegronds- of bedekte teelt	• inclusief een voorziening voor opvang en opslag en zuivering of verdamping van waswater. • Een vloestofdicht biologisch zuiveringssysteem of de aanschaf van zuiveringssystemen die werken op basis van ozon of UV voor het zuiveren van was- en spoelwater van spuitmachines. • Systemen voor de verdamping van was- en spoelwater van spuitmachines. • Aanleg en inrichting van een erf waarbij erfwater wordt opgevangen voor afvoer of verwerking middels zuiveren of verdampen voor een gesloten erf voor gewasbeschermingsmiddelen. • Kistenwasser, inclusief opvang restwater voor afvoer of verwerking middels zuiveren of verdampen. • Een waterdichte opvangput waarmee verontreinigd afvalwater van het bedrijf gescheiden blijft van regulier rioolsysteem, inclusief de buizen, goten, richels voor afvoer • Aanvullende erf- en zuiveringsvoorzieningen voor de bollenteelt met spoelwater • Helofytenfilter voor het zuiveren afspoelend water van het erf of voor gebruik in de erfsloot • Opvang- en afvoersysteem van perssappen onder sleufsilos Niet subsidiabel • Systemen voor het lozen van drain- of afvalwater vanuit kassen • Overkapping voor een voederopslag • Overkapping voor een mestopslag • Kosten voor herinrichting van het erf • Erfverharding welke niet noodzakelijk is voor bovenstaande investeringen • Hemelwatersysteem waaronder dakgoten, buizen voor afvoer en reguliere riolering • Kuilplaten • Installaties of machines voor opvang van perssap of percolaat indien een overloopvoorziening is of wordt aangebracht naar het reguliere riool, de bodem of het oppervlaktewater.	
1.7	Bovengrondse wateropvang (inclusief hemelwateropvang)	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: • Waterbassins en silo's ten behoeve van hemelwateropvang inclusief bijbehorende pijpleidingen en voorzieningen ten behoeve van de opvang van hemelwater van daken. • Bijbehorende kosten voor, hekwerk, taludbescherming en graafwerk	16
1.8	EC meters en monitorings-sensoren	Subsidiabel: Aanschaf en aanleg van: • EC meters en monitoringssystemen voor het bepalen van vocht-, zuur- en zoutgehalte • Continuometers • Grondwatermeters • Oppervlaktewatermeters bij berekening uit oppervlaktewaters • Penetrometers • PH meters • Vochtsensoren • Monitoringssensoren voor nitraat en fosfaat voor zowel bodem als oppervlaktewater	16

2. Biodiversiteit en biologische bestrijding

Categorie	Investering	Wel/niet subdiabel	Punten
2.1	Autonome en semi-autonome niet-chemische bestrijding	Subsidiabel Aanschaf van: - Autonome en Semi-autonome systemen die ziekten/plagen/onkruiden herkennen en op duurzame wijze bestrijden in het veld - Thermisch - Mechanisch - Laser - Elektrisch - Systemen ten behoeve van niet-chemische bestrijding van schadelijke insecten Niet subsidiabel - Sortermachines	16
2.2	Strokenteelt en gewasdiversiteit	Subsidiabel Aanschaf van: - Zaaimachines voor inzaaien voor "ondergewassen" zoals gras bij mais - Zaai- en oogstmachines of andere aangepaste machines voor gewasmanagement, zoals onkruidbestrijding - Machines, hulpmiddelen of aanpassingskosten voor het overschakelen op een teeltsysteem met een vaste werkbreedte - Zelfrijdende machines voor strokenteelt - GPS/GIS of aanpassingen aan de apparatuur in combinatie met bovenstaande investeringen	16
2.3	Vaste rijpaden	Subsidiabel Aanschaf van: - Aanpassing van machines voor het werken met vaste rijpaden waarbij onbereden bedden ontstaan - GPS/GIS of aanpassingen aan de apparatuur in combinatie met bovenstaande investeringen	18
2.4	Agroforestry	Omschrijving Teelt van houtige gewassen (bomen en struiken) gecombineerd met veeteelt, groenteteelt of akkerbouw op hetzelfde perceel landbouwgrond. De houtige gewassen zijn bedoeld voor de productie van fruit, noten of bessen. Subsidiabel Aanschaf van: Aangepaste machines voor gewasmanagement van houtige gewassen die gecombineerd worden met akkerbouw, groenteteelt of grasland (voor veehouderij), waaronder oogstmachines, snoeimachines en materiaal voor boombescherming	17
2.5	Vermindering bodemverdichting door brede banden en rupsbanden	Subsidiabel Aanschaf van: Rupsbanden voor onder tractor of zelfrijdende oogstmachine	16

		Luchtdrukwisselsystemen met een zodanige capaciteit dat de banden binnen 5 minuten op 2 bar kunnen worden gebracht in combinatie met maximaal vier VF banden per aangeschaft systeem	
2.6	Onkruid-, plaag- en ziektebestrijding	Subsidiabel Aanschaf van: - Schoffeltuig - Mechanische loofsnijder of mechanische wortelsnijder of looftrekker - Vinger- of torsiewieders en wiedeggen - Maaiers voor paden in de fruitteelt - Doorzaamachine voor blijvend grasland - Weed seed crusher - Beetle Eater - Colorado Beetle Catcher	15
2.7a	Verwerken bedrijfsgewassen tot krachtvoer	Subsidiabel Aanschaf van: - Machines of installaties om producten mee te bewerken zoals malen, pletten en snijden - Hooidrooginstallaties Niet subsidiabel - Voermengwagen of machines voor het uitkuilen of verwerken van ruwvoer. - Opslag zoals sleufsilos en kuilplaten en silos machines of systemen om krachtvoer te verstrekken. - Maishakselaars en combines. Opmerking - Alleen machines voor eerstegraad bewerking zijn subsidiabel	14
2.7b	Verwerken bedrijfsgewassen tot meststoffen	Subsidiabel Aanschaf van: - Apparatuur voor het verhakselen van materiaal - Toepassingen om (gras)klaver, andere eiwitrijke gewassen of groenbemesters te verwerken zodat deze bruikbaar is als kunstmest- en krachtvoervervanger, op voorwaarde dat dit gebeurt met hernieuwbare energie (bijvoorbeeld drogen, persen, pelleteren en opslaan).	16
2.8	Verwerken en toepassen van organisch restmateriaal	Omschrijving Investerings die specifiek bedoeld zijn voor de verwerking van organisch restmateriaal met als doel het verhogen van bodemkwaliteit, zoals materieel voor het maaien en ophalen van slootkanten, het verwerken en toepassen van gewasresten, maaisel van slootkanten, bermen of natuurterreinen, slootbagger of compost hiervan. Subsidiabel Aanschaf van: - Machines en werktuigen voor het inwerken, mulchen of onderwerken van gewasresten, ruige mest, vaste mest en groenbemester met behulp van schijven(eg), rollen, tanden of snijders. - Eco-ploeg waarmee op 15 cm diep geploegd kan worden.	16

		• Materiaal om specifiek voor het maaien van slootkanten maaisel op de kant te kunnen deponderen en ophalen voor verdere verwerking • Maai/blaas systemen voor het maaien van slootkanten • Materieel voor het verwerken van organisch restmateriaal zoals compostverwerkers. • Baggerspuit voor het verspreiden van slootbagger over het perceel. • Lekkrije, emissie reducerende opslagplaatsen voor compost, champost en bokashi voor langere termijn (meer dan 9 maanden) • Werktuigen voor het snijden of hakselen en gelijkmatig uitstrooien van beheergras, bermmaaisel, slootmaaisel of gewasresten over landbouwgrond • GPS in combinatie met één van bovenstaande investeringen • Wildredder in combinatie met één van bovenstaande systemen/werktuigen Niet subsidiabel • Mestverwerkingsinstallaties • Reguliere grasmaaiers • Afleverkosten en abonnementen. • Kiepewagens, silagewagens en opraapwagens	
--	--	---	--

3. Energie en klimaat

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
3.1	Machines of werktuigen met elektrische of waterstof aandrijving gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten	Subsidiabel Aanschaf en/of aanleg van: • Mobiele machines bestemd voor het verrichten van werkzaamheden in de land- en tuinbouw, waarbij de aandrijving is voorzien van een elektromotor en voor de opslag van energie één of meerdere accu's worden toegepast • Volledig elektrisch aangedreven tractoren en volledig elektrisch aangedreven zelfrijdende zaai-, bewerkings- en oogstmachines zoals combines of aardappelrooiers • Elektrische automatische voermachine / volledig elektrisch aangedreven voertuigen en machines voor ruwvoerverstrekking • Op waterstof aangedreven machines/werktuigen gericht op het uitoefenen van landbouwgerichte activiteiten • Oplaadpunt voor elektrisch aangedreven mobiele machines, bestemd voor het verrichten van landbouwactiviteiten, voor het elektrisch laden van accu's van eigen elektrisch aangedreven mobiele machines die zijn voorzien van een geheel of gedeeltelijke elektrische hoofdaandrijving, waarbij het oplaadpunt is opgesteld op het eigen bedrijfsterrein • Een oplaadsysteem en al dan niet de volgende onderdelen: een ontladsysteem, een meet- en regelsysteem, een lockerkast met een stroomafnamepunt per locker en een stekkerherkenningssysteem • Oplaadpunten en -systeem voor waterstof aangedreven machines	13

		Niet subsidiabel - Elektrische auto's, fietsen of andere vervoersmiddelen voor personen - Mest – en voerschuiven - Heftrucks, shovels, hoogwerkers en grasmaaiers - PV-systemen (zonnepanelen, fotovoltaiisch)	
3.2	Aanpassing klimaatverandering	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Nachtvorst propeller - Anti hagelgeneratiesystemen - Hagelnetten - Regenkappen - Parasols ter voorkoming van zonnebrand bij fruitteelt - Insectengaas	16
3.3	Duurzame energie en warmtewinning	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Accusysteem voor de opslag van eigen opgewekte zonne- of wind energie - Temperatuurregulatie in bedrijfsgebouwen niet zijnde bedrijfswoningen door warmtewisselaars, warmtepompen of aardwarmtesystemen - Kleinschalige wind turbines, met een ashoogte tot maximaal 15 meter en een vermogen tot maximaal 20 kW. - Een kleine electrolyser om zelf met duurzame energie waterstof te maken. - Slow fill installatie voor waterstof - Lichtdoorlatende zonnepanelen geïntegreerd in de teelt Niet-subsidiabel - Temperatuurregulatie voor bedrijfswoningen - Zonnepanelen voor bedrijfsgebouwen	16
3.4	Vergistingsinstallaties voor plantaardig materiaal	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Vergistingsinstallatie voor plantaardig materiaal - Bijbehorende verwerkingsinstallaties voor de verdere verwerking zodat de afzetmogelijkheden van het eindproduct worden vergroot (alleen in combinatie met aanschaf van een vergistingsinstallatie) Niet subsidiabel - Mestvergistingsinstallaties	15

4. Veehouderij

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
4.1	Comfortabele ligplaatsen voor veehouderij	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: Een mat, matras, waterbed, gelmatras voor koeien om op te rusten met voldoende indrukbaarheid conform DLG test (uitslag: blijvende elasticiteit ≥ 15 mm indrukking bij een belasting van 2000N per 75 cm² of DLG test goed (++)).	18

		- Een diepstrooiselbox: dik ingestrooide ligbox met zaagsel, stro, zand of ander organisch materiaal, met uitzondering van dikke fractie uit mestscheiders. Met strooiselkering aan voor- en achterzijde van de box van minimaal 15 cm hoog, gemeten loodrecht vanaf de bodem. Indien boxen in een dubbele rij liggen en aan de kopkant op elkaar aansluiten dan is daar geen strooiselkering vereist. - Een combinatie van mat of matras met diepstrooisel, waarbij indrukbaarheid mat/matras conform DLG test met uitslag goed (+) de hoogte strooiselkering loodrecht gemeten vanaf bovenkant mat/matras 8 cm. Niet subsidiabel - Alle andere varianten op rustmogelijkheden voor dieren - De stal of plek waar de matrassen of waterbedden in komen	
4.2	Digitale voorzieningen voor weidegang	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Systemen ten behoeve van weidegang die diergerelateerde zaken kunnen registreren en monitoren - Trackers via een oormerk of band - Automatische weide-selectiepoorten voor toegang richting de weide - Aanschaf van software behorend bij een selectiepoort en/of GPS systeem - Monitoringssystemen t.b.v. weidegang, waarbij het aantal dieren wat buiten loopt kan worden gemonitord	18
4.3	Voorzieningen voor weidegang voor graasdieren	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Een oversteekplaats zoals een koetunnel, dam of brug - Veeroosters - Mobiele melkrobot en mobiele melksystemen - Schuilmogelijkheden - Voorzieningen ter voorkoming van hittestress - Drinkwatervoorzieningen Niet subsidiabel - Kavel- en koepaden	17
4.4	Wolfwerende voorzieningen	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: Voorzieningen voor het beschermen van vee tegen wolven	18
4.5	Stalklimaat	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Koelsystemen voor dieren; water mistvernevelsystemen, PET-koeling en airco - Automatisch gecontroleerde natuurlijke ventilatie (ACNV) - Voor kraamstal zeug en biggen: Directe warmtebron, infrarood paneel, vloerverwarming en/of (vloer)koeling voor zeugen	17

		- Voor pluimvee: Infraroodpanelen en/of vloerverwarming voor het verwarmen van jonge kuikens - Voor pluimvee en varkens: Daglichtvoorzieningen die minstens 2% van het vloeroppervlak beslaan met lichtdoorlatende wand-of dakplaten Niet subsidiabel: - Elektrische stalverlichting	
4.6	Vrijloopkraamhokken zeugen	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: Vrijloopkraamhokken voor zeugen in plaats van gangbare huisvesting van kraamboxen.	18
4.7	Monitoringssystemen diergezondheid	Subsidiabel Monitoringssystemen die gezondheidskenmerken monitoren waaronder activiteit, herkauw en temperatuur	15

5. Precisielandbouw

Categorie	Investering	Wel/niet subsidiabel	Punten
5.1	Precisiebemesting	Subsidiabel Aanschaf en aanleg van: - Systemen om vloeibare meststoffen via druppelslangen in de juiste dosering en op het juiste moment toe te dienen aan het gewas (fertigatie) - Systemen voor het meten van het stikstofgehalte van de toegediende mest met NIRS indien dit meteen wordt doorvertaald in het doseren van de meststoffen - Systemen voor het digitaal meten van opbrengsten voor opbrengstkaarten ten behoeve van plaats specifieke teeltoptimalisatie - GPS/GIS apparatuur, inclusief bodemkaart voor bovenstaande systemen (alleen in combinatie met aanschaf van bovenstaande systemen) Niet subsidiabel - Zodenbemester - Systemen voor rijenbemesting met dierlijke mest - Systemen die plaatsspecifiek vloeibare stikstofhoudende (kunst)meststoffen in de bodem kunnen toepassen	18
5.2	Precisiegewasbescherming met reducerende technieken	Subsidiabel Aanschaf van: - Spuitmachine bestemd voor het toedienen van gewasbeschermingsmiddelen aan gewassen in de akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit- of vollegrondsteelt, of bedekte teelt waarbij het ontstaan van restvloeistof in de spuittank wordt voorkomen of met ten minste 50% wordt gereduceerd. - Spuitmachine met driftreducerende technieken, zoals driftarme doppen, elektrische kantdoppen, luchtondersteuning, luchtloeistofmengsyste-	16

		men sleepdoektechniek waardoor minimaal 95% driftreductie wordt bereikt. • Smitmachine met volumereducerende technieken. • Een spuitmachine met volledig gescheiden vloeistofsystemen voor schoon water en spuitvloeistof. • Driftreducerende technieken, zoals driftarme doppen, elektrische kantdoppen, luchtondersteuning, luchtstroommengsystemen voor een bestaande spuitmachine die zorgen voor minimaal 95% driftreductie. • Een spuitmachine waarbij de gewasbeschermingsmiddelen op het laatste moment voor het spuiten op het gewas in de spuitleiding vermengd worden door een selectieve doseringseenheid. Niet subsidiabel • Kosten voor gebruik van drift reducerende additieven. Opmerkingen • Het percentage restvloeistofreductie of driftreductie moet worden vermeld op de offerte.	
5.3	Plaatsspecifieke precisiegewasbescherming	Subsidiabel Aanschaf van: • Machine bestemd voor plaatsspecifieke bestrijding van ziekten, plagen of onkruiden in de akkerbouw, bloembollen-, boom-, fruit-, vollegrondsteelt of bedekte teelt zonder gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. • Camerabesturing voor bestaande schoffelwerktuigen. • Systemen die op basis een taakkaart kunnen spuiten, eventueel in combinatie met PWM doppen (pulse width modulation). • Spotspray toepassingen: herkenning van onkruid met behulp van camera's waarna alleen het onkruid bespoten wordt (sterke middelreductie).	18
5.4	Precisiezaai	Subsidiabel Aanschaf van: Machine bestemd voor precisiezaai.	18

Toelichting Openstellingsbesluit GLB-NSP Verduurzaming van het Friese landbouwbedrijf 2026

Algemeen

Dit is een openstelling in de Provincie Fryslân waarmee we landbouwers willen stimuleren om te investeren in het verduurzamen van hun bedrijf. De maatregel is vooral bedoeld om de aanschaf van moderne installaties en machines te stimuleren, waarmee de landbouwer zijn of haar bedrijf kan verduurzamen. Dit doen zij door met specifieke investeringen een bijdrage te leveren aan dierenwelzijn, milieu- en klimaatdoelen en het efficiënt gebruiken van natuurlijke hulpbronnen, zoals water, bodem en biodiversiteit.

Gedeputeerde Staten van Fryslân stellen een lijst vast met duurzame investeringen die relevant zijn voor de bedrijfsvoering van landbouwers in Fryslân. De score per investeringscategorie is vormgegeven door de WUR op basis van de mate waarin de investering bijdraagt aan de innovatie en modernisering, effectiviteit en efficiëntie. De investeringen zijn landelijk afgestemd en zijn zo gekozen dat zij bijdragen aan één of meerdere doelstellingen van deze maatregel, zoals die benoemd zijn in het Nationaal Strategisch Plan (NSP), namelijk: